

Indhold:

Formandens hjørne
Nyt i foreningen **side 2**

Referat fra de sidste møder **side 3**

Da Olsker præstegård brændte **side 4**

Slægtsforskningens værktøj
Når rødderne skal findes **side 5**

Kirkebilleder **side 6**

Indkaldelse til generalforsamlingen
& Regnskab **side 7-10**

Bornholmske runesten **side 11**

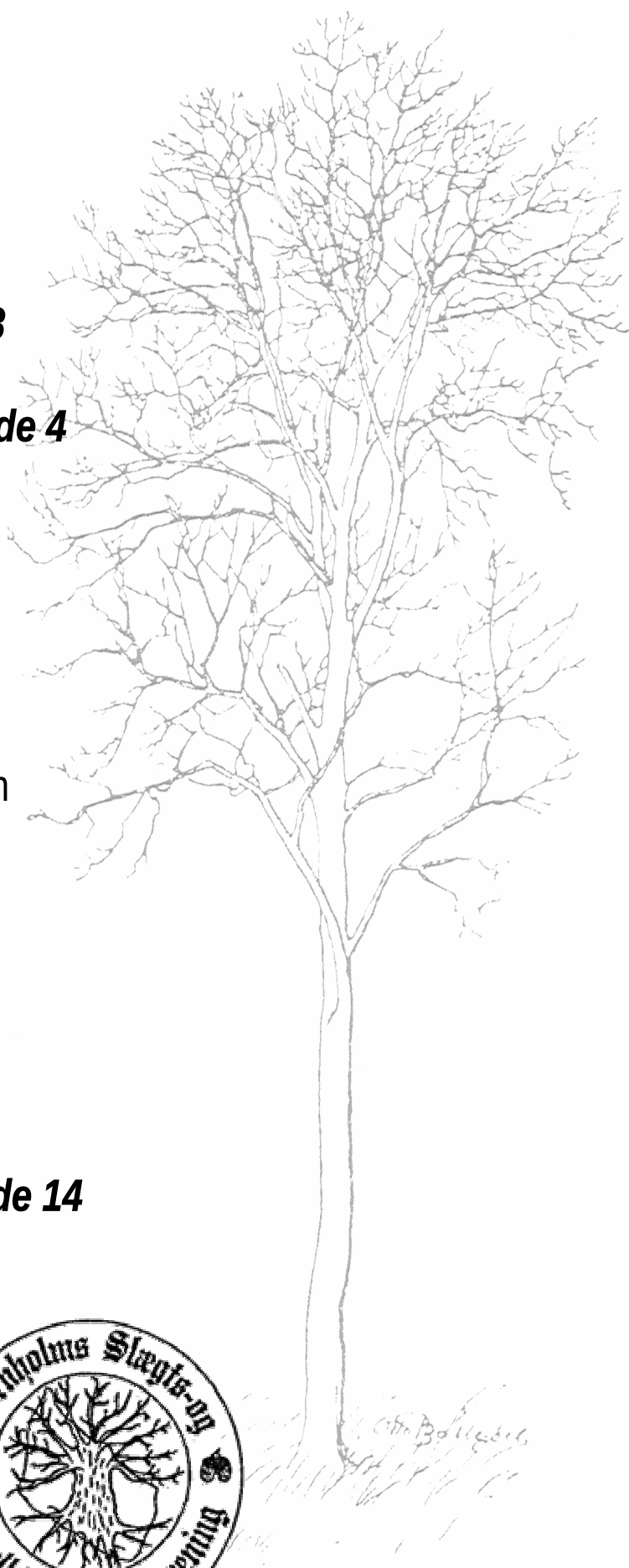
Indvandrere
Nye Åbningstider **side 13**

Selvejergårde & Vornedegårde **side 14**

Billeder på Postkontor
Medlemsoplysning **side 15**

Bestyrelsen: se bagsiden

3.årgang nr.1 / januar 2003
Medlemsblad for Bornholms
Slægts-og Lokalhistoriske Forening

Nyt om Kirkebøgerne

Jens Wichman Hansen har lagt et register over alle kirkebøger for Bornholm før 1814 ud på internettet på følgende adresse: www.kirkebog.dk

Nyt på vores hjemmeside til download

Fra John Georg Christensen i Helsingør har vi modtaget følgende filer:

Skifteuddrag og register til, Hasle 2 1787 - 1812.

Skifteuddrag og register til, Christiansø 1796 -1812

Fra Norman i Canada har vi modtaget renskrevne Jordebøger for Bornholm [1658](#) [1662](#) [1663](#) [1689](#).

Nyt I Arkivet

Kalender som Arkivet udgiver hvert år er på gaden.
Henvendelse hos Niels i Arkivet.

Nyt om folketælling

Grethe Gudbergson har indtastet folketællingen Rø sogn år 1921.

Formandens hjørne

Vi er nu godt i gang med vinterens sæson, og jeg håber, at alle er kommet godt igennem julen og nytåret.

Vi kan se frem til et par spændende foredrag her i foråret.

Den 12. feb. er det Erik Kann som vil gå i dybden, med hvordan man gør som nybegynder i slægtsforskningen. Så er der den 9 april. Her vil Susanne Vogt fortælle om navne-skikke og navnelove i Danmark .

Vores hjemmeside har også gennemgået en forandring, hvor vi i fremtiden vil gøre det muligt at hente forskellige filer til eget brug. Til det skal man bruge et brugernavn og adgangskode, som i øjeblikket er test, både til brugernavn og adgangskode.

Når det engang bliver ændret vil det blive annonceret her i bladet.

PS. Vestermarie Lokalhistoriske Arkiv har åbent hus se side 12.

Onsdag den 12. februar 2003	Erik Kann, København Emne: Slægtsforskning, hvordan gør jeg!
Onsdag den 26. februar 2003	Arkivaften
Onsdag den 12. marts 2003	Generalforsamling
Onsdag den 26. marts 2003	Arkivaften
Onsdag den 9. april 2003	Susanne Vogt, Københavns Universitet, Emne: Navneskikke og Navnelove i Danmark
Onsdag den 23. april 2003	Arkivaften

Foredrag af Poul Erik Munk, Pedersker, den 13 nov. 2002

Emne: "Sømarken og Strandsidderne i Pedersker sogn."

Lad det være sagt med det samme, de ca. 30 medlemmer der var mødt frem i bibliotekets store sal for at høre Poul Erik fortælle om Sømarken i Pedersker sogn, og om de stakkels fattige Strandsiddere som levede der fra 1700-tallet og frem til nyere tid, fik fuld valuta for pengene.

Ingen ved så meget om Pedersker sogn som Poul Erik gør, og derfor fik tilhørerne et utrolig vel tilrettelagt foredrag om, hvad der har rørt sig igennem tiderne i den sydlige del af Pedersker sogn, som i daglig tale kaldes for Sømarken. Foredraget var ledsaget af nogle spændende gamle billeder, som viste lidt om beboerne og de gamle huse folk havde boet i.

Det har gennem tiderne været et meget fattigt område i sognet. Jorden som skulle avles har været meget mager, ja den har været mere sand end jord, og det var heller ikke altid sandet var hjemme, så den har næppe givet megen mad til familien. Først da der blev lavet noget beplantning som kunne yde en smule læ, blev det noget bedre. Det var derfor også nogle fattige udbyggere, eller strandsiddere, som boede på deres små lodder i området. De var simpelthen nødt til at supplere deres indtægter ved landbruget med andre indtægter, og mange af dem var da også samtidig fiskere.

Det blev oplyst, at der i folketællingen 1801 var 179 personer bosat i området. Det blev også oplyst, at der på et tidspunkt havde været 7 stubmøller i området, men ingen af dem er mere, tilbage er kun kirkemøllen, men den er som bekendt ikke længere nogen stubmølle.

Poul Erik fortalte også, at der havde været små tilløb til lidt industri dernede i Sømarken, bl.a. havde der været gravet ler og fabrikeret teglsten i en kort periode sidst i 1800-tallet, men det kunne selvfølgelig ikke gå. Det mest interessante var, at der under 1. verdenskrig havde været en "Gullaschfabrik". Den havde lavet gullasch til eksport til bl.a. Østrig. Senere blev disse bygninger dog lavet om til feriekoloni, og det gik meget bedre.

Der blev også fortalt, og vist billeder, om de mange bemærkelsesværdige personer som har boet i Sømarken, bl.a. omtales den meget excentriske læge Lassen, og det var næsten en hel historie for sig selv.

Det var et yderst interessant og vel disponeret foredrag, om en lille del af Bornholm i gamle dage, og det kan blive sjovt at høre fortsættelsen engang om nogle år, når Poul Erik forhåbentlig har fundet mere materiale frem, om dette ikke særligt store sogn på Bornholm.

Referent karl Nielsen

Julearrangementet

Her var der mødt 25 incl. bestyrelsen. Arrangementet forløb ganske udmærket, Jørn Kjøller holdt et lille foredrag om sin tur til USA, bagefter var det tid til lidt kaffe og kage samt en lille sang hvorefter der blev tipset på livet løs

Bladudvalget

Da Olsker præstegård brændte i 1806.

Beretningen om da Olsker præstegård brændte i 1806 fortælles her af sognepræsten i Olsker sogn Lorentz Andreas Hjorth. Beretningen er skrevet i august måned 1806 på en side sidst i kirkeprotokollen (1760-1814).

L. A. Hjorth var sognepræst i Olsker sogn fra 1804 til 1812. Af beretningen fremgår det, at vi som slægtsforskere har meget at takke "Lieutenant, Kirkeværge og Sandemand Mogns Andersen Lind" for, idet det var ham, der med fare for sit eget liv reddede kirkebogen fra at brænde op.

Direkte afskrift:

Natten mellem d. 28de og 29de Julii 1806 Kl. 1¼
udbrøden heftig Ild i st: Ols Præstegaard. Ilden
yttrede sig først over Bryghuset og udbredte sig i
en utrolig Hast saa meget, at alle Gaardens
Længder inden en halv Ti mes Forløb vare
omspændte af de rædsomste Luer. Jeg maatte
redde mit Liv ud af mit Studeerkammers Vindue.
Min Kone frelste vore tre smaae Børn, hvor af den
mindste kun var otte Uger gammelt, midt i gennem
Luerne. - Lieutenant, samt Kirkeværge og

Sandemand, Mogns Andersen Lind,
reddede, foruden nogle faa andre
Meubler, denne Bog

tilligemed de fleste af mine egne
Bøger; og dette gjorde han under
den mest truende Fare. Forresten
mistede jeg næsten mit hele Indbo
med alle mine, min Kones og vore
Børns Klæder. - Otte Dage efter
Branden begyndte jeg igjen paa
Gaardens Opbyggelse, og var saa
lykkelig, efter tre Ugers Forløb fra
Arbejdets Begyndelse, at have den
vestre og nordre Længde oprejste
af Asken.

Opbyggelsen af Stuelængden, som
nu bliver den søndre, opsættes til
næste Aar. -Olsker Sogn d: 25^{de}
August 1806.

L. A. Hjorth - Pastor
Karl Nielsen

Slægtsforskningens værktøj

I slægtsforskningen har bogen altid spillet en vigtig rolle, men de senere års teknologiske landvindinger har betydet langt flere handy muligheder for den, der ønsker at gå tilbage i slægten: internet-programmer, TV, kurser og lokalforeningsopbygninger.

I en lille artikelserie fortæller Anetræet om de forskellige værktøjer i slægtsforskerens værksted. Allerførst bogen.

Bogen

I mere end 500 år har bogen holdt styr på vore informationer. Den er billig, den er sikker og vi omfatter alle bogen med stor tillid.

Derfor er det kirkebøger, skifteprotokoller, slægtstavler - uanset hvad vi kalder bogen som medium - der har betydet fastholdelse af viden om slægten.

Også når det har drejet sig om information til nye forskere om, hvordan man kan indsamle informationer om tidligere slægtsforhold, så er der en gedigen samling håndbøger, som hjælper begynderen med at forstå de indbyrdes forhold på administrationens bøger og optegnelser, på oversigter og skifter, fødsels- og dødsdatoer, dåb og bryllup.

DR-undervisning

DR-undervisning sender i disse måneder en serie, som skal hjælpe interesserede med at komme i gang med slægtsforskning. Til denne lejlighed har DR-Forlaget udsendt en bog med oversigter og eksempler på de arkivalier, som man skal betjene sig af. Også en fin samling skriftprøver kan studeres.

På Sporet af Slægten.

Irene Krustup

Slægtsforskning:

Når rødderne skal findes

Rigtig mange danskere har fået øjnene op for, hvor spændende det er at dyrke slægtsforskning. Ethvert menneske har sin egen helt specielle historie, og når man fordyber sig i for længst afdøde menneskers liv og levned, vil man opleve, at de i realiteten er en del af én selv. Man må kende fortiden for at kunne forstå nutiden, og man lærer samtidig en hel masse om sig selv.

Det første skridt for en kommende slægtsforsker vil være, at man undersøger, hvad man selv har af billeder, attester, skøder og gamle papirer af enhver art. Man bør sikre sig, at der er navn og gerne dato og årstal på de billeder, man har. Billeder uden navne kan man ikke rigtig bruge til noget. Dernæst udvider man undersøgelsen til familien, og man indlemmer i sin samling, hvad man finder der.

Det er en rigtig god ide at spørge "de gamle", for pludselig en dag vil det være for sent, og en guldgrube af oplysninger vil være borte. Ko-deordet for alt arbejde med slægtsforskning er "system i tingene". Hvis tingene bare ligger huler til bulter, vil opgaven snart blive uoverskuelig. De allerfleste bruger en computer, og man kan naturligvis udvikle sit eget system, når man opstiller

sin anetavle, men de fleste vælger at bruge et af de eksisterende programmer. Der findes en lang række, f. eks Anesystem, Brother's Keeper, Cumberland Family Tree, FamDex, Family Edge, DISGEN, Family Roots, Personal Ancestral File og mange flere. De fleste fås i demo-udgaver.

Kirkebøger er en god kilde, og dem kan man finde på fire landsarkiver i Viborg, Aabenraa, Odense og København, hvor enhver har ret til at se dem, når de er 50 år gamle. De fleste kommuner har lokalar-kiver, hvor man udover lokalt billedmateriale og do-kumenter kan finde kopier af de ældre folketællin-ger, som siden 1840 er afholdt hvert 5 år. Den æld-ste folketælling er fra 1787. De originale lister fin-des på Rigsarkivet i København.

Internettet indeholder et væld af oplysninger, ek-sempelvis er Ellis Island Database imponerende. Ellis Island ved indsejlingen til New York var mod-tagestation for amerikanske indvandrere. 12.000 mormoner har afskrevet og digitaliseret mikrofilm, og har optegnelser over ca. 22 millioner personer, der ankom i perioden 1892-1924. De dækker bl.a. skibe fra Tyskland, England, Irland og Finland. Ca. 100 millioner nulevende har slægtninge blandt de indrejste.

Skulle man få lyst til at møde mennesker med samme interesse, kan man melde sig ind i en slægtshistorisk forening, som findes i omkring 40 danske byer. Disse foreninger afholder møder og arrangerer kurser og arkivbesøg. Der findes ligele-des landsdækkende foreninger f. eks "Samfundet for dansk genealogi og personalhistorie" og "DIS Danmark". Desuden vil man på bibliotekerne kunne låne diverse håndbøger i slægtshistorie.

Selvom arbejdet i starten måske kan forekomme en anelse uoverskueligt, vil mange opleve, at slægts-forskningen fra at være en hobby udvikler sig til at

være en lidenskab. Og man bliver heldigvis aldrig færdig.

Af Holger C.Andersen

Gengivet med tilladelse fra: www.1klik.dk

Per Hagman

Kirkebilleder

To af Dis-Danmarks medlemmer Rikke Fjordbak Ravn og Thomas Jørgensen er gået i gang med et stort projekt omkring billeder af vo-res danske kirker.

De er i fællesskab i gang med at etablere en underside til vores for-enings hjemmeside, hvor der med tiden vil blive samlet billeder af alle landets ca. 1900 kirker.

I skrivende stund (15. dec.) er alle-rede indkommet billeder af 687 kir-ker.

Billederne er taget af private perso-ner og stilles frit til rådighed for ik-ke-kommerciel brug.

Du kan læse mere om projektet og se, hvor langt de er kommet på adressen:

<http://dis-danmark.dk/kirke>

Har du billeder af kirker, som endnu ikke er med, så låner de meget gerne billederne.

Se mere på Dis-Danmarks hjemmeside.

Bladudvalget

Bornholms Slægts- og Lokallhistoriske Forening.

GENERALFORSAMLING.

Bestyrelsen indkalder hermed til ordinær generalforsamling
onsdag den 12. marts 2003, Kl. 19:00 på Bornholms Centralbibliotek i
Rønne.

Dagsorden ifølge vedtægterne:

1. Valg af dirigent.
2. Formanden aflægger beretning.
3. Kassereren aflægger det reviderede regnskab til godkendelse.
4. Behandling af indkomne forslag (der er ikke indkommet nogen forslag)
5. Fastsættelse af kontingent for indeværende år.
6. Valg af medlemmer til bestyrelse + 1 suppleant.
På valg er:

Hans Ressel, formand	villig til genvalg.
Jørn Kjøller, bestyrelsesmedlem	villig til genvalg.
Elo Jacobsen, bestyrelsesmedlem	modtager ikke genvalg
Irene Krustrup, suppleant	villig til genvalg.
7. Valg af revisor og revisorsuppleant:

Henning Hansen, revisor	villig til genvalg.
Karen B. Reib, revisorsuppleant	villig til genvalg.
8. Eventuelt.

Foreningen vil i lighed med tidligere år gerne være vært ved en kop kaffe/the med brød, hvorfor bestyrelsen af praktiske grunde beder om en ikke bindende tilmelding til en af følgende bestyrelsesmedlemmer:

Hans Ressel. Tlf. 56 95 81 82

Karl Nielsen. Tlf. 56 95 30 44

eller på foreningens mail: info@bslf.dk

På bestyrelsens vegne
Hans Ressel, formand.

Resultatopgørelse for året 2002.

Indtægter:

Kontingenter.	18.890,00 kr.
Renter i Giro & BAF.	941,35 -
Diverse:	10,00 -

I alt 19.841,35 kr.

Udgifter:

Administration:

Frimærker & porto	560,50 kr.
Kontorartikler	1.529,50 -
Telefontilskud	500,00 -
Gebyrer girobank	415,00 -

Diverse:

Kolonialvarer	873,25 -
PC & Internet m.m.	1.618,75 -
Kontingent til andre foreninger.	125,00 -
Repræsentation.	530,00 -
Trykning & forsendelse af Anetræet	3.418,10 -

Arrangementer:

Foredrag, 09-01-2002	1.827,75 -
Foredrag, 27-02-2002	750,00 -
Generalforsamling 14-03-2002	478,50 -
Foredrag, 02-05-2002	750,00 -
Besøg i Aakirkeby Arkiv	208,00 -
Foredrag, 09-10-2002	500,00 -
Foredrag, 13-11-2002	500,00 -
Julehygge 04-12-2002	712,75 -

I alt: 15.297,10kr.

Overskud år 2002: 4.544,25 kr

Status & Balance pr. 31. december 2002

AKTIVER:

Kassebeholdning	pr. 31-12-2002	156,50 kr.
Indestående i B.A.F.	pr. 31-12-2002	29.350,74 kr.
Indestående i BG.Bank	pr. 31-12-2002	939,66 kr.
I alt		<u>30.446,90 kr.</u>

PASSIVER:

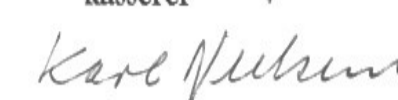
Egenkapital:	
Formue pr. 1. Januar 2002	25.902,65 kr.
Overskud i år 2002	4.544,25 kr.
I alt	<u>30.446,90 kr.</u>

Rønne, den 9. Januar 2003.

Foranstående regnskab har jeg revideret, og fundet i orden.
Beholdningernes tilstedeværelse er konstateret.

Henning Hansen
revisor

Hans Ressel
formand

Karl Nielsen
kasserer

Sammenligningsskema for regnskaberne i år - 2000 - 2001 - 2002.

Tekst	år 2000	år 2001	år 2002
Indtægter:			
Kontingent	15.635,00 kr.	18.500,00 kr.	18.890,00 kr
Administration (renter m.m.)	442,45 -	1.040,39 -	941,35 -
Salg af diverse bøger/hefter	4.740,00 -	1.445,00 -	00,00 -
Besøg på andre arkiver	3.400,00 -	7.800,00 -	00,00 -
Diverse	0,00 -	0,00 -	10,00 -
I alt:	24.217,45 kr.	28.785,39 -	19.841,35 -
Udgifter:			
Administration	5.282,25 kr.	4.719,25 kr.	5.622,00 kr
Repræsentation	800,00 -	300,00 -	530,00 -
Udgifter på diverse bøger/hefter	3.616,00 -	1.052,50 -	00,00 -
Diverse Arrangementer/foredrag	4.676,00 -	4.801,50 -	5.519,00 -
Trykning & forsendelse af blad	0.000,00 -	2.332,00 -	3.418,10 -
Besøg på andre arkiver	4.600,00 -	11.874,50 -	208,00 -
Diverse	00,00 -	999,00 -	00,00 -
I alt:	18.974,25 kr.	26.078,75 kr.	15.297,10 kr
Formue pr. 1. Januar	<u>17.952,81 kr.</u>	<u>23.196,01 kr.</u>	<u>25.902,65 kr</u>
Formue pr. 31. december 2002			<u>30.446,90 kr.</u>

Tilgang af nye Medlemmer i år 2002 !

I forgangne år fik foreningen følgende 35 nye medlemmer, som vi hermed byder velkommen. Vi ønsker dem alle held og lykke med deres slægtsforskning, og håber de må få gavn og glæde af at være med i vores forening.

Connie Olsen	Jan Bergstrøm Pedersen	Inger Brandt Pedersen	Lis Hoe
Henning Madsen	Tove Vang	Else Voldum-Clausen	Bjarne Bidstrup
Erna Jensen	Jan Vesti Andersen	Sonja Torp Andersen	Mogens Lyster
Markus Sikker Hansen	Sven Møller	Bente Møller	Erna Schou
Bent Andersen	Henrik Jespersen	Merete Lie Jespersen	Anna Jespersen
Sofie Jespersen	Birgitte Borgen Marcussen	Jan Oluf Högberg	Leif Andersen
Ole Stavensø	Anne-Mari Johnsen	John Henriksen	Philip Kofoed
Steen Blomquist	Birgitte Blomquist	Rasmus Norslev	Erik Lund
Michael Adeler-Bjarnø	Anne Grete Andersen	Therese K. Hansen	

Desværre er 6 af foreningens trofaste medlemmer afdøde i året 2002.

Dem vil vi hermed gerne mindes.

Carl Johan Gerlach, Roskilde.	Annelise Lund, Aakirkeby	Erik Juul Jensen, Gedser
Tønnes Wichman, Rønne	Henning Marcher, Klemensker	Edith Skovmose, Rønne

Derudover har yderligere 20 af vore medlemmer, af den ene eller anden grund, ikke ønsket at være medlem i foreningen længere, hvilket vi selvfølgelig har taget til efterretning.

Dette bevirker, at vi pr. 31-12-2002 var 222 medlemmer i Bornholms Slægts- og Lokalhistoriske Forening.

Hvad fortæller de bornholmske runesten om hore forfædre.

De bornholmske runesten og runeindskrifter er de ældste skriftlige vidnesbyrd, vi har om mennesker og livet på Bornholm. Disse runesten og runeindskrifter fortæller historien og navnene eller familiestilling på omkring næsten 100 personer, der levede på Bornholm fra ca. 900 til 1100 år e. Kr.

I Jacobsens og Moltkes rune bog fra 1942 kan vi læse, at der i det nuværende Danmark kan besigtiges 164 runesten, heraf 37 bornholmske runesten, eller at 23 % af runestenene findes på Bornholm.

Indskriften på de fleste runesten begynder med navnet eller navnene på rejseren af runestenen efterfulgt af navnene på den eller dem, som stenen er rejst over. F.eks. på runesten nr. 2 i Nylars kirke, hvor teksten oversat til nutidens dansk lyder: *"Kåbe(?) – Sven rejste denne sten efter sin søn Bose, en (velbyrdig)"dreng", som blev dræbt i kampen ved Udlænge. Gud Herren og sankt Mikkel hjælpe hans ånd."*

Vi kan her læse at "Kåbe" rejste stenen over sin søn Bose. Flere runologer gætter på, at han er søn af jomsvikingen Sigurd Kåbe, der ifl. Jomsvikingerne saga efter slaget i Hjörungavåg (o. 986) drog til Danmark for at overtage sin fædreneejeendom på Bornholm. Han var søn af Bornholms første jarl Vesete. Vi får at vide, at Bose er omkommet ved et slag ved Udlænge, som måske foregik omkring 1050, altså før Egino kristnede Bornholm, alligevel har stenen, som det fremgår en kristen formel.

Måske blev Bose kristnet på en vikingefærd. Som det fremgår af billedet af runestenen, har den foroven et kors, som ikke er et latinsk kors, men et Sct. Georgskors, der kunne tyde på, at det er en engelsk præst, der har kristnet familien. Det tyder også på, at det er sket før den tyske præst Egino efter år 1060 kristnede Bornholm, for så ville det antagelig have været et latinsk kors. Læg også mærke til, at i korsets midte er et "Hagekors", som er et hedensk tegn.

Måske har man villet sikre sig med både et hedensk og et kristent kors. Han kaldes en velbyrdig dreng, der er her tale om en titel, antagelig en høj militær rang, nogle gætter på, at han er styrmand på et vikingeskib og "styrmand" for det "skipen", som senere bliver til Nylars sogn, som måske i vikingetiden bestod af 25

gårde, hvor hver gård skulle bekoste og bemande en åre i et ledingsskib med 24 årer og en styrmand.

Blandt de mange bornholmske runesten kan vi også finde starten på mindre slægtstavler. Her må vi først se på "Variationsreglen", som Marius Kristensen omtaler i Bornh. Samlinger rk 1 bind 20 side 50. På de svenske runesten omkring vikingebyen Birka finder vi tydelige spor af en opkaldsesskik, som kaldes variationsreglen. Indenfor samme slægt kommer ofte ikke hele navnet, men en del af navnet igen hos de forskellige familiemedlemmer. Vi finder denne regel tydeligt på Bodilsker 3, hvor faderen Økil har sønnerne Thorkil og Alvkil. Men også Aaker 2-Møllegårdstenens Isbjørn med sønnen Frøbjørn. Vestermarie 2: Thorsten med sønnen Thorlak, hvor det er forleddet, der er fælles. Fra det øvrige Danmark inkl. Skåne og Halland, findes intet sikkert eksempel.

Denne regel gør det muligt for os at påvise, at 2 runesten angår samme slægt. På Østermarie 5 finder vi moderen Gunild med sønnerne Øde, Ødger. Svend og Gunulv. I moderens og sønnen Gunulvs navne genkender vi variationsreglen. Vi har derfor al mulig grund til at tro, at de 2 andre sønners navne Øde og Ødger må skyldes den samme regel, deres fælles begyndelse. Vi må med andre ord vente, at faderens navn må have haft forleddet Ød-. Nu finder vi på Klemensker 1 - Lundhøjstenen en storkvinde Gunild, som enke efter Ødbjørn, altså netop det navn vi venter. Der er derfor al sandsynlighed for, at enken Gunild på Lundhøjstenen er den samme som moderen Gunild på Østermarie 5. Men der er flere spændende ting ved disse 2 sten. Mens Klemensker 1-Lundhøjstenen, som også har indskrift på alle 4 sider, er der to kristne formler en for rejseren som er storkvinden Gunild og hendes mand Ødbjørn, den eneste sten på Bornholm, hvor det er en kvinde, der rejser stenen, som i øvrigt er sjældent,

også i det øvrige danske område, især er det bemærkelsesværdigt, at det sker uden at øvrige sønner nævnes. Hun rejser den over sin mand og den anden kristne formel, som er den samme, er for Ødbjørn, hendes mand. Hvis Østermarie 5 er rejst over den samme Gunild, som nu er død, må den være rejst senere, men her er ingen kristen formel, men en trekant forneden. Man kan altså ikke som nogle runologer har ment, udlede generelt, at sten uden kristne formler er de ældste.

Vender vi tilbage til Nylarsstenen, som er rejst over Bose, hvor Jarl Vesete måske er hans bedstefar eller oldefar. (Vesete døde på Bornholm omkring 985). Jarl Veste er formodentligt den ældste proband i en slægtstavle, hvor probanden har været bosiddende på Bornholm, hvor Erik Ejegods kone dronning Bodil er en af hans mange efterkommere og kan føre helt op til vore dage, f. eks 6 af Lunds ærkebiskopper 4 høvedsmændene på Hammershus er i lige linie hans efterkommere.

Af Aage Kure

Åbent Hus

Lørdag den. 1 marts er der åbent hus i Vestermarie Lokalhistoriske Arkiv fra kl. 10 – 15 i Aulaen på Vestermarie skole, Vestermarievej 16. Evt. kontakt til Niels-Peter Rasmussen på tlf. 56 99 93 36.

Indvandrerere

Tilgængelighed: 80 år

Før 1776 var der næsten ikke kontrol med indvandringen i Danmark.

En undtagelse var jøder, der bla. skulle betale en afgift.

Ansøgninger om indvandringstilladelse finder du i Danske Kancelli i Rigsarkivet.

Husk, at du også kan lede efter indvandrede online i Dansk Demografisk Database.

Polakker og svenskere: områder med mange udenlandske arbejdere kan man være heldig at finde særlig registrering af udlændinge. Fx på Lolland og Bornholm, hvor der var mange polske og svenske sæsonarbejdere.

I de fleste andre områder er der ikke lavet særlige registreringsprotokoller for fremmede.

Har man brug for at finde svenskere, er der god hjælp at hente i bogen "Over Øresund" fra 1993. Efter 1914 var det Statspolitiet i København, som udstedte opholdsbøger til fremmede.

For at kunne finde noget i dette arkiv - som ligger på Rigsarkivet - skal man kende indvandrerens udlændingenummer.

Film fra hele verden: Har du brug for at efterspore folk i udlandet, kan Landsarkivet ikke hjælpe dig. Men du kan leje mikrokort fra Sverige gennem SVAR, som er en del af det svenske rigsarkiv.

Vi har katalogerne, og i Sverigesmappen kan du finde sognekort, bestillingslister mm.

Via Mormonkirkens slægtshistoriske læsesal kan man leje mikrofilm fra hele verden.

Adresse m.m. findes i de sorte mapper med udenlandske arkivadresser.

De står i vejledningen. Fremmede i København

Jøder og katolikker Kig i registraturen Københavnske politi- og Domsmyndigheder
bd.1 side 117-118 og side 122.

Tilrejsende fremmede:

Kig i registraturen Københavnske politi- og domsmyndigheder
bd.1 side 126 og 159.

Kilde: kopieret fra Hjemmesiden for Landsarkivet for Sjælland, Lolland, Falster og Bornholm

Per Hagman

Nye Åbningstider

i Statens Arkiver

Rigsarkivet

Mandag - lørdag 09.00 - 16.00

Lørdagslukket 2. maj - 31. aug.

Landsarkiverne

Tirsdag - lørdag 09.00 - 16.00

Lørdagslukket 2. maj - 31. aug.

Helligdage, m.m.

For Statens Arkiver som helhed –

Rigsarkivet, Landsarkiverne og

Erhvervsarkivet –

er læsesalene lukket:

søn- og helligdage

Påskelørdag

Lørdag efter St. Bededag

Fredag efter Kr. Himmelfartsdag

1. maj

Grundlovsdag

23.december – 2. januar incl. og

forudgående lørdag, hvis denne er
sidste åbningsdag før jul.

Bladudvalget

Selvejergårde & Vornedegårde

Dette er også en betegnelse for gårde, der ikke findes i det øvrige land. For selvejergårdenes vedkommende blev nummereringen indført i 1616 som en skatteregistreringsbetaling og omfattede 680 gårde.

For vornedegårdenes vedkommende blev numrene indført senere og findes i en bornholmsk hartkornsbog fra 1671, hvor skatterne blev beregnet efter bornholmsk hartkorn. og omfattede 220 gårde.

Som navnet antyder, var disse fæstegårde, dog uden det vornedskab, der fandtes andre steder i landet.

Gårde der i perioden efter 1616 er kommet i kongens eje, f. eks inddraget på grund af manglende skattebetaling, beholder sit selvejernr. Vornedgårde, der senere bliver selvejergårde, blandt andet i forbindelse med kongens salg af ca. 150 vornedegårde i 1744, beholder alle deres oprindelige vornedegårdsnr.

Men udover disse 680 sg og 220 vg i alt 900 gårde, var der ca.45 unummererede gårde i de 15 sogne: Der var således i alt 945 gårde, hvoraf 680 var selvejergårde og resten 265 (de 220 nummererede vg og 45 unummererede gårde) var oprindeligt frimandvornedegårde, som nu var blevet til (inden kongens overtagelse af Bornholm i 1522):

12 kongsgårde helt fra o. år 1000

15 præstegårde (unummererede)

15 degnegårde (unummererede)

30 Kirkebo

15 tilhørte Spidlegårdsgodset

15 tilhørte domkapitlet i Lund

18 biskopgårde m.v.

18 frimænds sædegårde (heraf 15 unummererede, hvor flere senere er

sammenlagt med nummererede gårde og fået deres nr.)

18 gildegårde

Resten omkring 100 var til frimandsgods, altså tilhørte slægtsgårde for bornholmske frimand- eller adelsslægter.

Men ved kongens mageskifter efter 1522, blev det indskrænket til ca. 25.

Den sidste vornedgård, der tilhørte en sædegaard, ophørte omkring 1689.

Herefter er alle tidligere sædegårde overgået til arvet proprietærstatus. Må ikke forveksles med gårde med købt proprietærstatus. Disse sidste kaldes ofte Frigårde.

Frivornedgårde er derimod vg der var fritaget for skat, fordi den sædegård, de tilhørte, ikke skulle betale jordskatter.

Hertil kommer gårde i de bornholmske købstæder med jord i byvängen eller i købstadens land-distrikt, f. eks i Hammershus Birk med ca. 40-50 unummererede gårde.

Her er kun Hammersholm medtaget i Kures gårdregister.

Heller ikke skovriddergården, Rømersdal er nummeret og heller ikke medtaget i Kures gårdregister.

Mange bornholmske gårdes jordtilliggende er i tidens løb blevet formindsket ved, at der fra gårdene er solgt parceller som er blevet selvejersteder, men i andre tilfælde kan der være tale om fæstehus-

lodder, hvor man betaler fæste (leje). Det er som regel tilfældet, når man boer på en gårds grund.

Er der tale om at adressen f.eks. er 38 sg fortov, så "ejer" man selv ejendommen, men jorden, som er tidligere udmarksjord, som en udbygger har opdyrket og her opført sin ejendom på, støder op til i dette tilfælde 38 sg, formodentlig op til 38 sg eget fortov, som er den del af 38 sg jord, der er opdyrket af tidligere udmarksjord, idet al opdyrket udmarksjord betegnes som fortov. Denne udmarksjord tilhørte i henhold til en gammel retssætning, om at alt øde tilhørte kongen, derfor ansås udmarksjorden at tilhøre staten, men således, at Bornholms beboere havde ret til i fællesskab at bruge jorden til især lyngslet og græsning. Den bornholmske udmark svarede til, hvad man andre steder i landet kaldte Almindinger. Men på Bornholm gjaldt det ikke skoven Almindingen, da den var kongens jagtområde. Men det var tilladt at opdyrke udmarken. Men ifølge kongelig resolution 1726 kom der en bestemmelse om, at der skulle løses fæstebrev og betales jordleje af denne opdyrkede jord. Hvorved mange selvejergårde samtidig blev fæstebønder af deres inddragne fortov (udmarksjord), det samme gjaldt udbyggerne på de tilstødende fortove. De skulle nu betale jordleje. Gårde, der stødte op til udmarken, skulle sørge for at 1. maj var stengærdet i orden indtil udmarken, så græssende kreaturer forblev inde i udmarken.

Aage Kure.

Billeder på Postkontor

Ved en oprydning i sorteringsrummet på det gamle postkontor i Hatton Garden i Liverpool, blev der fornyligt fundet en protokol med fotografier og navne på mere end 600 danske statsborgere i

Liverpool fra tiden 1917-1923. Samtlige fotografier og navne er blevet placeret på hjemmesiden:

<http://www.lmu.livjm.ac.uk/DanishTravelers>

Enkelte kan identificeres som gennemrejsende, men årsagen til at disse dansker findes i protokollen, der er blevet genfundet på posthuset efter 80 år, vides ikke. Så er der nogle der kender nogle af disse mennesker gennem slægtsforskning eller lignende, er jeg meget interesseret i at høre nærmere.

Henning Bender

Til Medlemmerne

Da vor hjemmeside skal være så god som mulig, vil jeg bede de medlemmer som har en link eller e-mail adresse liggende på vores hjemmeside om at kigge forbi en gang i mellem for at tjekke om deres oplysninger er rigtige.

Hvis der er nye medlemmer som ønsker at gøre brug af disse muligheder, bedes de kontakte Webmasteren på info@bslf.dk for at komme på hjemmesiden. Hvis der er medlemmer der har gode ideer til hjemmesiden hører vi også gerne om det.

Webmasteren

Bestyrelsen

Formand: *Hans Ressel*
Tlf. 56 95 81 82
E-mail: 8182@tdcadsl.dk

Næstformand: *Jørn Kjøller*
Tlf. 56 95 31 16
E-mail: kjoeller@get2net.dk

Kasserer: *Karl Nielsen*
Tlf. 56 95 30 44
E-mail: karlnborn@post.tele.dk

Sekretær: *Frants Bøving*
Tlf. 56 97 56 38
E-mail: fjb@post9.tele.dk

Best. medlem: *Elo Jacobsen*
Tlf. 56 91 26 51
E-mail: jacobsen@privat.dk

Suppleant: *Irene Krusturp*
Tlf. 56 44 11 77
E-mail: colbergs@colbergs.dk

Suppleant: *Anette Schønwandt*
Tlf. 56 95 28 75
E-mail: erik.schoenwandt@mail.dk

Bladudvalg:

Hans Ressel, Rønne

Irene Krusturp, Ibsker

Per Haggmann, Herlev

Adresse:

Pingels Allé 1, 3700 Rønne

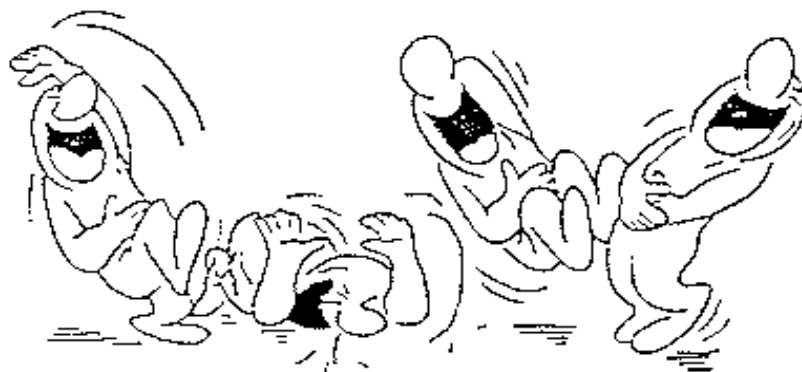
E-mail :

info@bslf.dk

Hjemmeside:

www.bslf.dk

Gironr.: 527 - 4621

"You found who in your family tree?"